РАМКА ЗА ВЪТРЕШНА ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Предложената рамка включва критерии и индикатори, които помагат да се оцени качеството на дадено училище. Целта е училищните екипи да използват рамката като инструмент за анализ на текущото състояние на училището и за планиране на бъдещи мерки за подобрение.

Не се изисква всички училища да се самооценяват по всеки елемент на рамката. Те могат да изберат само тези критерии, които са релевантни за тяхната специфична ситуация.

СЪДЪРЖАНИЕ

ГЛАВА 1. Цели и структура на рамката **Error! Bookmark not defined.**

ГЛАВА 2. Визия за качество в училищното образование 3

1. Висококачествена училищна среда 3
2. Учениците в училище с високо качество 3
3. Учителите в училище с високо качество 4
4. Директорите в училище с високо качество 4

ГЛАВА 3. Критерии за качество на образованието на училищно ниво 5

1. Област „Образователен процес“ 2
2. Област „Училищно управление“ 10
3. Област „Институционална среда“ 21

ПРОЕКТ

ГЛАВА 1. Цели и структура на рамката

1. Цели на рамката

Рамката има за цел да подпомогне училищните екипи при създаването и поддържането на вътрешни системи за управление на качеството на образованието на училищно ниво.

Рамката:

- описва критерии, индикатори и подходи за тяхното измерване, от които училищата могат да избират според своя контекст и потребности;
- предоставя инструмент за обективна картина на качеството на образованието, включително за идентифициране на силни страни и области за подобрение;
- може да се използва като основа за разработване на училищни планове за развитие.

2. Структура на рамката

Документът включва две основни части:

1. Визия за качеството на училищно ниво, приложима за различни видове училища.
2. Критерии и примерни индикатори за самооценка на ключовите училищни процеси и образователни резултати.

ПРОЕКТ

ГЛАВА 2. Визия за качество в училищното образование

Настоящата глава предлага **визия за качество, която може да служи за ориентир на училищните екипи.**

Качествено образование означава осигуряване на оптимални условия за реализация на потенциала на всяко дете и ученик, независимо от семейната среда, от която произхожда, и възможностите на родителите. То включва както образователните резултати, така и благополучието на учениците, учителите и ръководния екип на училището. Качественото образование е възможно само в среда, в която правата на всички участници в учебния процес са защитени. Качественият образователен процес се описва чрез действията и нагласите на основните участници в него - ученици, учители, директори, както и чрез характеристиките на училищната среда.

1. **Висококачествена училищна среда**

Училището с високо качество на образованието осигурява:

- **Сигурна и стимулираща среда** – безопасна инфраструктура, стимулираща личностното, гражданското и образователното развитие на учениците, здравословна храна, обособени пространства за спорт, игра, почивка и дейности по интереси.
- **Защита и подкрепа** – учениците и учителите се чувстват защитени, при случаи на насилие се осигурява незабавна помощ; ръководството провежда превантивна работа в партньорство с външни институции.
- **Култура на уважение и равнопоставеност** – училищният екип изгражда отношения, основани на взаимно уважение и равнопоставеност; учителите са ролеви модели за учениците.
- **Активно участие на учениците** – учениците участват в образователния процес, имат право на мнение и избор относно начина на учене; училището взема предвид техните нужди и обратна връзка.
- **Индивидуализиран подход** – училището отговаря професионално на индивидуалните потребности на учениците и подкрепя тяхното социално-емоционално развитие; учителите улесняват достъпа до образование и проявяват съпричастност.
- **Преодоляване на неблагоприятни фактори** – неблагоприятните външни обстоятелства не са пречка за успех; учителите вярват в потенциала на всеки ученик и работят със семействата и структурите за подкрепа.
- **Насърчаване на постиженията** – успехите на учениците се признават и насърчават в дух на позитивна конкуренция.
- **Равен достъп до извънкласни дейности** – училището осигурява условия за игра, спорт, отдих и участие в училищния живот, съобразени с интересите и потребностите на учениците.
- **Демократична училищна общност** – ученици, учители и родители са активни членове на училищната общност; гласът на всички е зачетен; учениците се обучават в гражданско и интеркултурно образование чрез личния пример на възрастните.

ПРОЕКТ

2. Учениците в училище с високо качество

В училище с високо качество на образованието учениците:

- **Учат с мотивация и постоянство** – чувстват се равнопоставени, признати и приети, независимо от различия във физическо, психическо и социално развитие, идентичност или произход.
- **Постигат напредък** – непрекъснато усъвършенстват знанията, уменията и нагласите си, придобивайки необходимите компетентности за следващ етап на образование или за бъдеща професионална реализация.
- **Умеят да планират развитието си** – идентифицират факторите, които подпомагат или затрудняват техния напредък; поставят цели и планират стъпки за тяхното постигане.
- **Участват активно** – включват се с мотивация в учебния процес и в училищния живот.
- **Получават подкрепа за личностно развитие** – училището осигурява условия за развиване на лични качества и умения, както и професионална ориентация, съобразена с индивидуалните интереси, способности и потребностите на пазара на труда.
- **Имат ясно определени отговорности** – учениците са овластени и участват в процесите на вземане на решения в училищната общност.

3. Учителите в училище с високо качество

В преподаването:

- Създават култура на учене, поставят ясни визии за класовете и индивидуални цели за учениците си.
- Имат ясен план за подкрепа на всеки ученик спрямо образователните цели и индивидуалните му потребности.
- Поддържат високи очаквания към всички ученици и вярват в техните способности за високи постижения.
- Разбират ролята си на мотивиращи наставници и постоянно се стремят да подобряват ефективността си.
- Използват съвременни методи на преподаване, съобразени с нуждите и интересите на учениците.
- Допринасят за придобиването на социални и граждански умения.
- При необходимост адаптират съдържанието и използват асистиращи технологии или съвместно преподаване с ресурсен учител.
- Събират информация за напредъка на учениците от различни източници, анализират данните и взимат информирани решения за учебния процес.

В управлението на класната стая:

- Създават спокойна и безопасна среда, която позволява фокус върху учебния процес и личностното развитие.
- Дават добър личен пример с поведението си и стремежа към постоянно учене.
- Развиват лидерски умения както у себе си, така и у учениците.

ПРОЕКТ

В професионалното си развитие:

- Работят в подкрепяща среда, където получават психологическа подкрепа.
- Използват инструменти за самооценяване, за да анализират собствения си прогрес.
- Участват в професионални учебни общности (ПУО)1 и целенасочени обучения, съобразени с техните нужди.
- Наблюдават часове на колеги, дават и получават обратна връзка от ученици, родители и учители.

Във взаимоотношенията с училищния колектив, общността и заинтересованите страни:

- Работят с мотивация, чувстват се признати и оценени от ръководството, колегите, учениците и родителите.
- Участват активно в постигането на целите на училището и изграждането на училищната общност.
- Поддържат ефективна комуникация и партньорство с родителите и другите заинтересовани страни.

4. Директорите в училище с високо качество

- Осигуряват сигурна и здравословна среда за всички ученици, учители и непедагогически персонал.
- Вярват в успеха на всеки ученик и възможността да променят живота им към по-добро, независимо от произхода им.
- Ръководят създаването на визия и цели за училището с инструменти за обективно измерване на напредъка и план за подобряване на качеството на образованието.
- Поставят интересите и потребностите на учениците на първо място.
- Създават приобщаваща училищна среда, която обхваща всички деца равнопоставено.
- Организират ефективно педагогическия и непедагогическия екип с ясно разпределение на отговорностите.
- Планират дейностите и задачите така, че да подобряват ефективността на работния процес.
- Посещават часове на учители с цел осигуряване на качествен учебен процес.
- Вярват в потенциала на всеки учител и подкрепят неговото професионално развитие, включително в лидерски роли.
- Оценяват работата на учителите с уважение към тяхната лична и професионална автономия.
- Познават силните страни и потребностите на учителите и ги насърчават с възможности за квалификация.

В професионалното си развитие:

- Поддържат своята мотивация и дават личен пример за професионално развитие.

[1] ПУО представлява конкретен подход на съвместната работа между учители, който цели да създаде отворена среда на учителите, за да могат те заедно да постигнат подобрение на качеството на учебния процес за учениците.

ПРОЕКТ

- Получават подкрепа, включително психологическа, за справяне с предизвикателствата в работата.
- Имат нагласа за непрекъснато развитие и подобрение.
- Обменят опит и добри практики с други директори.
- Развиват разбирането си за качествено преподаване и учене.

Във взаимоотношенията с училищния колектив, общността и заинтересованите страни:

- Ходят на работа мотивирани, чувстват се признати и оценени от колегите, учениците и родителите.
- Получават регулярна обратна връзка от учители, персонал, ученици, родители и партньори и предприемат действия при нужда.
- Създават партньорства с други училища, институции, неправителствени организации и бизнеса.
- Работят активно с родителите и ги включват в училищния живот.

ПРОЕКТ

ГЛАВА 3. Критерии за качество на образованието на училищно ниво

За да се постигне описаната визия за качество в образователната система, е необходим приносът на всяко училище.

Дефинираме качеството като съвкупност от проявления, поведения, дейности и резултати в три основни области:

1. **Образователен процес**
2. **Управление на училището**
3. **Институционална среда**

Когато училището постигне напредък в тези три области, повишава и резултатите на институцията.

Настоящата глава описва подробно проявленията на качеството в трите основни области. Целта е да се улеснят директорите и учителите в процеса на самооценяване къде се намират техните училища спрямо визията за качество и какво могат да направят, за да развият още повече качеството на работата си. **Не е нужно всяко училище да се самооценява по всеки от критериите в рамката.** За да носи самооценката добавена стойност на институцията, необходимо е тя да подбере онези критерии, които са подходящи за нейния контекст, предизвикателства и силни страни.

Важно е да се разбере, че качеството на образованието зависи от напредък във всички области. Затова самооценяването трябва да включва критерии от всяка област. Например, доброто преподаване и учене не могат да се случат без ефективно управление на училището, а успешното управление е трудно без силно взаимодействие с общността.

Към настоящата глава са разписани и **примерни индикатори**, които училището може да използва, за да проследява напредъка си. Съобразно целите си училището може да ги модифицира, както и да предложи допълнителни такива. Много важно е индикаторите, които се използват, да помагат за следене на напредъка и да не превръщат самооценяването във формално упражнение. Те трябва да се разглеждат като помощни точки за развитие, а не като крайната цел.

1. Област „Образователен процес“

Всяко училище носи отговорността и разполага със свободата да структурира учебния процес по начин, който отговаря на нуждите на учениците, като същевременно е в съответствие с националните образователни стандарти. Постигането на тези стандарти следва да се реализира чрез създаването на среда, която стимулира усилията, взаимното уважение и подкрепя развитието на всеки ученик. Учебният процес се стреми да отрази разнообразието от възможности и интереси на учениците, като осигури условия за тяхното участие и мотивация за успех.

Изграждането на ефективна учебна среда е от съществено значение за развитието на основни компетентности и умения, които ще подпомогнат бъдещата реализация на учениците както в обществото, така и на пазара на труда. Учителите играят важна роля в този процес, поставяйки реалистични и предизвикателни цели пред учениците и същевременно предоставяйки пространство за активно участие и самооценяване.

Педагогическият екип следва задълбочено да познава образователните стандарти и приоритетите на национално, регионално и местно ниво. Това познание позволява адаптиране на учебния процес, така че да отговори както на националните стандарти, така и на индивидуалните нужди на учениците, отчитайки техните когнитивни възможности, интереси и културно наследство.

Обогатяването на учебния процес може да се постигне чрез интегриране на ресурси от местната общност и осигуряване на учебни преживявания извън класната стая — като посещения на културни обекти и сътрудничество с други образователни, бизнес и граждански организации. В професионалното и профилираното образование партньорствата с бизнеса и университетите са от ключово значение, като осигуряват практически опит и увереност в уменията на учениците.

Системите за социална, емоционална и психологическа подкрепа също са важни за създаване на устойчива среда за личностно развитие на учениците. Чрез сътрудничество между учители, психолози, логопеди и други специалисти училището се стреми да осигури емоционална стабилност и индивидуализиран подход при социалната интеграция на учениците.

Училището също играе активна роля в откриването и развитието на талантите на учениците, насърчавайки ги за участие в извънкласни дейности и конкурси. Ясно комуникираните очаквания за оценяване и предоставянето на обратна връзка подпомагат формирането на култура, ориентирана към академични постижения и личностно израстване.

Професионалното развитие на учителите е също основен елемент за поддържане на високо качество на образователния процес и устойчива култура на учене в училището. Чрез вътрешна квалификация, обмен на добри практики и участие в мрежи и международни проекти учителите надграждат компетенциите си, за да отговорят на променящите се образователни изисквания и нужди на учениците.

Ключови въпроси:

- Как училището може да обогати учебния процес с възможности за учене извън класната стая?
- Какви партньорства с общността и бизнеса могат да подпомогнат ученето и развитието на учениците?
- Как училището може да адаптира учебния процес, така че да отговаря както на националните стандарти, така и на индивидуалните нужди на учениците?
- Какви подходи могат да се приложат за активно участие и мотивация на учениците?
- Какви методи за социална, емоционална и психологическа подкрепа са на разположение за учениците?
- Как училището може да повиши ефективността на своята система за наставничество и подкрепа?
- Как се гарантира включването на учениците в извънкласни дейности и състезания?
- Как училището осигурява ясна комуникация на очакванията и критериите за оценяване?
- Какви инструменти и подходи за оценяване могат да стимулират активното участие и личностното развитие на учениците?
- Как професионалното развитие на учителите допринася за качеството на преподаване и изграждането на учеща се общност?

- Как се проследява напредъкът на учениците по отношение на развиването на ключови компетентности?

Критерий	**Начално ниво**	**Първи стъпки към развитие**	**Видими резултати**	**Добра практика**	**Примерни индикатори**
Стойност	**1**	**2**	**3**	**4**	
Очаквани образователни резултати и целеполагане	Учителите демонстрират непълно разбиране на учебните програми, националните и регионалните приоритети и очакваните резултати. Липсва систематичен подход за формулиране на цели и планиране на дейности.	Ръководството организира обучения и целеви срещи за повишаване на разбирането на учителите за приоритетите, стандартите и очакваните резултати. Започва процес на формулиране на цели, но те все още не са интегрирани в пълнота	Учителите демонстрират задълбочено разбиране на учебните програми и приоритетите. Целеполагането е ясно и измеримо, като включва конкретни действия за постигане на образователните цели. Националните и регионалните приоритети са интегрирани в	Училището осигурява време и пространство за редовно обсъждане на очакваните резултати и приоритети. Целеполагането е интегрирано в ежедневната практика на учителите и е съгласувано с нуждите на учениците. Всички учители участват активно в процеса,	● Процент на учителите, които са преминали обучение за разбиране на образователните стандарти и приоритети. ● Брой целеви срещи за обсъждане на националните/регионалните приоритети. ● Брой интегрирани национални и регионални приоритети в учебните програми. ● Процент на целите в училищния план за развитие, постигнати през определен период.

		в училищния план за развитие.	училищния план за развитие.	като целите са съобразени с образователните стандарти и са измерими.	● Брой планирани и реализирани дейности, свързани с националните приоритети.
Компетентностен подход	На това ниво в училището липсват целенасочени усилия за формиране и развитие на ключови компетентности, като социални, граждански, интеркултурни, здравословни, спортни и екологични. Не са предвидени механизми за спазване и прилагане на правила за сигурност и норми за етично и безопасно ползване на информацията в дигитална среда. Учебният процес не интегрира STEM подходи, а учениците не демонстрират умения за работа с иновативни технологии или за приложение на наученото в реални житейски ситуации. Липсва целенасочена	Училището започва да формулира цели за развитие на ключови компетентности, но те често остават общи, трудно измерими и несъобразени с потребностите на учениците. Реализират се епизодични дейности за социални и граждански компетентности, както и за спорт и екология, но те не водят до устойчиви резултати. Внедряват се STEM дейности и дигитални технологии, но те се използват предимно от учителите, без активно участие на учениците. Предприемаческата компетентност се насърчава спорадично, но учениците рядко демонстрират увереност и активност. Учителите започват да	На това ниво училището планира и изпълнява цели и дейности за формиране на компетентности, които отразяват спецификата на училището и нуждите на учениците. STEM подходите и дигиталните технологии започват да се интегрират в учебния процес, като учениците изпълняват практически задачи и демонстрират умения за работа с информация. Предприемаческата компетентност се развива чрез проекти и инициативи, насърчаващи новаторство, планиране и управление на времето. Учениците показват напредък в	Училището прилага устойчиви и интегрирани подходи за развитие на ключови компетентности, включително социални, граждански, интеркултурни, предприемачески, STEM и дигитални. Дейностите са системно планирани и включват активно участие на родители, институции, НПО и изявени личности. STEM подходите са интегрирани във всички аспекти на учебния процес, а учениците демонстрират умения за моделиране, решаване на проблеми и приложение на наученото в реални ситуации. Предприемаческата компетентност се	● Процент на учениците, участвали в социални, граждански и STEM инициативи. ● Брой реализирани проекти и дейности, свързани с предприемаческа компетентност. ● Процент на учениците, демонстриращи напредък в дигитални и STEM умения. ● Ниво на интеграция на иновативни методи и технологии в учебния процес. ● Участие на външни заинтересовани страни в училищните дейности. ● Разнообразие и устойчивост на инициативи, свързани със здравословен начин на живот, спорт и екология. ● Процент на учениците, демонстриращи умения за критично мислене и самооценка.

	работа по правилната употреба на книжовния български език и задачи, които развиват умения за създаване на модели, логическо мислене и прилагане на алгоритми.	прилагат иновативни методи и техники, но те не водят до значителна ангажираност от страна на учениците.	използването на книжовния български език и демонстрират основни умения за критично мислене, екипна работа и самооценка. Иновативните методи се прилагат систематично и водят до частична активност и творчество от страна на учениците.	развива чрез проекти и инициативи, които стимулират новаторство, управление на проекти и вземане на решения. Учениците активно и уверено участват в учебния процес, проявявайки творчество, критично мислене и ангажираност. Те демонстрират увереност в използването на книжовния български език и дигитални технологии, а иновативните методи водят до значими и устойчиви резултати.	
Ефектив-ност на взаимодей ствието с учениците	На това ниво планирането на учебния процес липсва или е повърхностно, като не се дефинират ясни цели и не се прилагат разнообразни методи за преподаване. Учителят е основната активна страна в урока, като учениците остават пасивни и не участват активно в дейностите.	Учителят започва да планира учебния процес, като дефинира общи цели и прилага базови методи за преподаване. Планирането включва отделни форми на оценяване и първоначални опити за интеграция на междупредметни връзки. Учителят	Учителят планира целите и дейностите на учебния процес с практическа насоченост и ги съобразява с нуждите на учениците. Използват се разнообразни методи за преподаване, включително групова работа, дискусии и ролеви игри, които	Учебният процес е планиран детайлно с ясни и практически насочени цели, като се използват разнообразни методи и средства за преподаване. Учителят осигурява логическа последователност на задачите и оптимално разпределя времето в урока. Физическата и	● Процент на учениците, които демонстрират поведенческа ангажираност и активно участие в учебния процес, включително при обучение от разстояние. ● Процент на учителите, които използват иновативни методи, междупредметни връзки и разнообразни подходи за преподаване в различни учебни направления. ● Брой на реализираните дейности, насочени към приобщаваща класна

	Физическата и дигиталната среда не са организирани ефективно за постигане на целите, а времето в часа често не е разпределено оптимално. Не се наблюдава позитивна и подкрепяща среда в класа, а липсата на диференциран и индивидуализиран подход води до ограничено участие на учениците с различни способности.	въвежда логическа последователност в задачите, но времето не винаги е оптимално разпределено между компонентите на урока. Започва се създаване на позитивна среда, като се спазват правилата за поведение и се предоставят първи възможности за индивидуална и диференцирана работа. Учениците проявяват ограничена ангажираност, като частично се включват в дейностите.	мотивират учениците за участие. Физическата и дигиталната среда са организирани ефективно, като се използват електронни платформи и интерактивни ресурси. Учениците проявяват ангажираност, спазват дисциплина и демонстрират умения за работа в екип. Позитивната среда в класа е видима, като се насърчават добрите взаимоотношения и конструктивната обратна връзка. Диференцираният и индивидуализираният подход подпомагат активното участие на почти всички ученици.	дигиталната среда са напълно интегрирани и съобразени с очакваните резултати. В класа се поддържа позитивна и подкрепяща атмосфера, като всички ученици са активно включени в дейностите. Диференцираният и индивидуализираният подход водят до високи резултати, а учениците демонстрират ангажираност, творчество и самодисциплина. Учителят успешно адаптира подходите си към различни ситуации и нуждите на класа, като стимулира ефективно взаимодействие и сътрудничество.	стая и активно участие на учениците с различни потребности. ● Процент на учебните часове, в които се прилагат диференцирани и индивидуализирани подходи. ● Процент на учителите, които планират и реализират педагогически ситуации с ясно дефинирани и практически насочени цели. ● Процент на учениците, демонстриращи напредък в уменията за работа в екип, критично мислене и комуникация. ● Брой на обучителните материали, използвани в дигитална среда, и техният принос към постигане на целите на обучението. ● Процент на родителите и външните заинтересовани страни, активно включени в училищните дейности и инициативи. ● Средно ниво на удовлетвореност, измерено сред учениците и учителите относно взаимодействието в учебния процес. ● Процент на реализираните дейности, които отговарят на целите за позитивна и подкрепяща учебна среда.

Преподаване с фокус върху индивидуалността и нуждите на учениците	Учителите имат ограничено разбиране за индивидуалните нужди на учениците и рядко използват подходи, които отчитат различията в начините на учене. Преподаването се основава предимно на стандартни методи, а причините за затрудненията на учениците често се приписват на външни фактори, като домашната среда.	Учителите започват да прилагат различни подходи към ученето и вземат предвид обратната връзка от учениците. Учителите осъзнават необходимостта от индивидуализиран подход, но все още не използват систематично тази информация в преподаването.	Учителите активно използват информация за индивидуалните характеристики, интереси и когнитивното развитие на учениците при създаването на учебни материали и дейности. Приложени са разнообразни стратегии за адаптиране на учебното съдържание спрямо различните нива на учениците, което значително повишава тяхната мотивация и ангажираност.	Учителите систематично събират и използват информация за учениците, за да създават целенасочени учебни преживявания и извънкласни дейности, които съответстват на индивидуалните нужди и интереси на всеки ученик. Преподавателите и ръководството работят съвместно за планиране и проследяване на индивидуалния напредък на учениците, като осигуряват редовна обратна връзка към тях и техните родители относно постигнатите резултати и поставените цели.	● Процент на учителите, които използват диференцирани методи за преподаване спрямо нуждите на учениците. ● Брой инструменти за събиране на информация за индивидуалните нужди на учениците. ● Процент на учениците, които са удовлетворени от използваните методи на преподаване.
Оценяване и проследяване на напредъка	Част от учителите имат ограничено разбиране или знания за прилагането на системи за оценяване и механизми за проследяване на	Всички учители са запознати с основните принципи на различни системи за оценяване (формиращо, сумативно, диагностично) и	Системата за оценяване е интегрирана в учебния процес и подкрепя личностното и академичното развитие на учениците.	Училището разполага с ефективна и прозрачна система за оценяване и проследяване на напредъка на учениците. Всички учители прилагат	● Процент на учителите, които прилагат различни форми на оценяване (формиращо, сумативно, диагностично). ● Процент на ученици и родители, които са информирани и разбират системата за оценяване в училището.

	напредъка на учениците. Липсва последователност в прилагането на оценяването и неговото използване за адаптиране на учебния процес.	започват последователно да ги прилагат. Данните от оценяването се използват частично за идентифициране на нуждите на учениците и за адаптиране на учебните дейности. Създават се начални механизми за проследяване на напредъка.	Ръководството осигурява последователност в прилагането на различни методи за оценяване и проследяване на резултатите. Учениците и родителите са информирани и разбират системата за оценяване. Данните от оценяването се използват за планиране на индивидуални и групови дейности за подобрение.	разнообразни и иновативни методи за оценяване, като резултатите се използват систематично за подобряване на учебния процес. Ръководството гарантира, че учениците и родителите разбират и участват в процеса на оценяване и че резултатите подпомагат дългосрочното развитие на учениците. Данните се използват за вземане на информирани решения на училищно ниво.	● Процент на ученици и родители, които изразяват удовлетвореност от методите за оценяване, въз основа на резултатите от анкети. ● Брой разработени и използвани инструменти за проследяване на напредъка на учениците. ● Процент на ученици, показали подобрение в академичните си резултати спрямо предходни периоди. ● Брой срещи или събития, организирани за анализ на напредъка на учениците с участието на учители и родители.
Устойчи-вост и повишава-не на резултати-те на учениците	Учениците показват ниска мотивация за участие във външни оценявания и държавни зрелостни изпити. Те не разполагат с достатъчна подкрепа в училище, а резултатите от оценяванията показват тенденция на	Учениците и родителите започват да получават информация за целите и съдържанието на външните оценявания и зрелостните изпити. Частична подкрепа е предоставена чрез консултации и допълнителни часове,	Учителите работят активно за подготовката на учениците, като предоставят систематична подкрепа чрез консултации и допълнителни уроци. Повечето ученици и родители оценяват усилията като	Систематичната работа на учителите и ръководството през годините води до стабилно високи резултати на външни оценявания и зрелостни изпити. Наблюдава се повишение на резултатите с 0,5-1,00	Количествени индикатори (свързани с резултати, но не едностранчиви): ● Процент на учениците, явили се на НВО, ДЗИ и ДИППК. ● Процент на учениците, постигнали резултати над националната средна стойност. ● Среден годишен темп на повишение на резултатите от външните оценявания.

	намаляване спрямо предходните години.	но няма стратегическа връзка с подобряване на резултатите.	достатъчни за успешно представяне. Резултатите на училището от външни оценявания и зрелостни изпити показват умерено повишение (0,25-0,50 единици). Мотивацията за участие и постигане на добри резултати е повишена.	единици и/или постигане на резултати в границите на оценка „много добър“ и „отличен“. Мотивацията на учениците и техните родители е трайно висока, а училището активно работи за устойчивостта на успехите.	● Процент на учениците, преминали успешно допълнителни обучителни форми (консултации, менторски програми). Качествени индикатори: ● Ниво на участие на ученици в дейности, свързани с проектно-базирано учене, насочени към реално приложение на знания (вкл. STEM и предприемачески инициативи). ● Процент на ученици, демонстрирали напредък в критично мислене, самооценка и планиране чрез портфолиа, есе, презентации и други продукти. ● Участие на ученици в симулации на външни оценявания с последващ анализ и самооценка (формативно оценяване). ● Ниво на ангажираност на учениците, измерено чрез анкети за мотивация, самочувствие и удовлетвореност от подготовката. ● Степен на родителско участие в процеса на подготовка – присъствие на информационни срещи, анкети, обратна връзка. ● Ниво на прилагане на индивидуални и групови планове за подкрепа на ученици с идентифицирани обучителни трудности.

Ангажира-ност и отноше-ние на учениците към училищ-ния живот	Учениците възприемат училището като задължение и нямат мотивация за активно участие.	Учениците започват да разбират значението на учебния процес и проявяват мотивация за участие в учебния живот.	Учениците възприемат училището като място за личностно развитие и са мотивирани да участват в учебни и извънкласни дейности.	Училището се възприема от учениците като място за личностно и академично развитие, а те активно допринасят към училищния живот.	● Процент на ученици, участващи в училищни и извънкласни дейности. ● Процент на учениците, които оценяват общата си удовлетвореност от училището като висока или много висока. ● Процент ученици, участващи в поне една извънкласна дейност. ● Процент на учениците, взимащи роля в поне едно училищно събитие или инициатива.
Участие на учениците в конкурси, състеза-ния и олимпиа-ди	Информацията за инициативи достига до учителите, но не винаги е ясно представена на учениците.	Учителите активно разясняват възможностите за участие и подготвят ученици за различни състезателни събития.	Участието в състезания и олимпиади е част от учебния процес, като специално внимание се обръща на мотивирането на учениците с ниски резултати.	Екипът на училището организира целогодишна подготовка и участие на ученици в конкурси и състезания.	● Процент на учениците, участвали в конкурси, състезания и олимпиади. ● Процент на учениците с ниски резултати, които участват в конкурси, състезания и олимпиади. ● Процент на учителите, които подготвят ученици за конкурси, състезания и олимпиади.

2. Област „Училищно управление“

Училищното ръководство има ключова роля в създаването на ясни и споделени цели, които подпомагат процесите на преподаване, учене и организационно развитие. Стремежът е да се изгради култура на сътрудничество и равнопоставена комуникация между всички заинтересовани страни – учители, ученици, родители и партньори. Това включва не само осъзнато развитие и подкрепа на лидерство сред училищния екип, но и създаването на среда, в която участниците се чувстват ангажирани и активни.

Ефективното управление на училищните процеси и ресурси е от съществено значение за постигане на образователните цели. Това включва стратегическо използване на данни за вземане на информирани решения, ясна структура и разпределение на отговорностите, подбор и подкрепа на нови служители, както и управление на материални и финансови ресурси.

Ключови въпроси:

- Как ще привлечете всички заинтересовани страни (ученици, родители, учители, бизнес, университети) в създаването на общи цели и как ще осигурите значима роля на учениците?
- Как събирате и анализирате данни за вземане на информирани решения? Как се използват тези данни за преодоляване на предизвикателствата?
- Какви мерки взимате за ефективно структуриране и управление на училищните процеси?
- Как подбирате нови учители и как ги подкрепяте в процеса на интеграция и развитие? Как опитните учители участват в този процес?
- Как осигурявате ефективно използване на финансовите ресурси и как училищната общност дава обратна връзка относно ефективността на разходите?

Критерий	**Начално ниво**	**Първи стъпки към развитие**	**Видими резултати**	**Добра практика**	**Примерни индикатори**
Стойност	**1**	**2**	**3**	**4**	
Осъзната нужда от споделени визия и цели	Визията и целите са формулирани от малка група и не са широко обсъждани.	Нуждата от визия и цели е осъзната, но липсват инструменти за приобщаване на учениците и общността.	Целите за развитие са интегрирани във всички дейности на училището.	Представители на училищната общност (ученици, учители, родители, както и партньори като работодатели и университети) са активно включени в процесите на вземане на решения и планиране на училищните цели.	• Процент на ученици, учители, родители и партньори, които могат да посочат основните цели на училището. • Процент на ученици, родители и партньори, които са участвали в съвещания, кръгли маси или работни групи, свързани с училищното развитие. • Процент на ученици и учители, които се чувстват мотивирани да допринесат за постигането на училищните цели. • Процент на учители, ученици и родители, които са участвали в планирането или изпълнението на училищни дейности (например учебни проекти или инициативи).

ПРОЕКТ

Зачитане и подкрепа на нуждите на училищната общност	Училището е осъзнало необходимостта да разбере основните потребности на учениците, учителите и родителите, но не разполага с достатъчно ресурси и информация, за да приложи мерки за тяхното удовлетворяване. Екипът не е разработил политики или инициативи, насочени към приобщаване и подкрепа на учениците и техните семейства.	Училището започва да въвежда мерки за посрещане на основните потребности на училищната общност. Правят се частични опити за инициативи и дейности, отчитащи специфични нужди, включително социално-икономически контекст. Въпреки това не се наблюдават съществени подобрения или систематичност в процеса.	Училището систематично прилага мерки за удовлетворяване на нуждите на учениците, учителите и родителите, като редовно взема предвид разнообразието в техните потребности. Периодично се провеждат обсъждания и допитвания, което води до повишаване на удовлетвореността и участието в училищния живот.	Училището активно включва ученици, учители и родители в разработването на мерки и инициативи за посрещане на техните нужди. Учителите разполагат с нужните умения и ресурси, за да прилагат адаптивни и гъвкави подходи за приобщаване. Политиките на училището насърчават индивидуалното и груповото участие, като водят до видими подобрения в училищната среда и удовлетвореността на всички заинтересовани страни.	• Процент на учениците, учителите и родителите, които съобщават, че техните нужди са адресирани. • Честота на допитванията, анкети или фокус групи, проведени за идентифициране на основните нужди и приоритети на училищната общност. • Брой инициативи и дейности, насочени към специфични групи ученици и родители, съобразени с техните нужди и социално-икономически контекст. • Процент на ученици и родители, които изразяват удовлетвореност от подкрепящата и приобщаваща училищна среда. • Брой ученици и родители, включени в работни групи или инициативи за разработване на политики за приобщаване. • Процент на учителите, които оценяват наличните ресурси и подкрепа като адекватни за посрещане на нуждите на учениците и семействата им.
Комуника-ция и прозрачност за развитие на училището	Комуникацията е насочена към ежедневни задачи, като липсва ясна връзка с дългосрочните цели на училището. Еднопосочна комуникация от	Комуникацията засяга стратегически въпроси, но не е систематична и липсва яснота как се използва обратната връзка в процеса на вземане на решения. Публичните канали	Въведени са ясни комуникационни канали за редовно информиране и обратна връзка. Учители, ученици, родители и партньори са информирани за предизвикателствата и	Комуникацията е постоянна, двустранна и включва всички заинтересовани страни, които редовно получават обратна връзка за резултатите от техните предложения и	• Брой и честота на обсъжданията на ключови предизвикателства и развитието на училището с участието на всички заинтересовани страни. • Процент на учители, ученици и родители, информирани и разбиращи своите роли и отговорности във връзка с целите на училището.

	ръководството без достатъчно механизми за обратна връзка.	(напр. уебсайт, социални мрежи) са частично актуализирани и не достигат до всички заинтересовани страни.	очакванията и разбират своите отговорности.	влиянието им върху училищните приоритети. Използват се разнообразни средства за публичност и прозрачност, като социални мрежи, училищни медии и електронни административни услуги, за да се постигне максимална информираност и ангажираност на общността.	• Процент на участващите в процеса на вземане на стратегически решения, включително учители, ученици и родители. • Среден брой публикации на месец в уебсайта и социалните мрежи, които информират общността за развитието и дейностите на училището. • Статистика от различни социални медии и други платформи, включително участници и честота на предоставена обратна връзка и отчитане на резултатите.
Управление на качеството и данни в училищния процес	Училището събира само изискуемите данни, които често са непълни и съдържат неточности. Данните не се анализират задълбочено и не се споделят с ученици, родители или учители. Напредъкът по поставените цели се проследява формално, но резултатите не се анализират или използват за планиране на последващи действия.	Училището започва да събира допълнителна информация, свързана с мотивацията и удовлетвореността на учениците и учителите, но анализът на данните е частичен. Резултатите се комуникират вътрешно, но рядко се използват за информирано вземане на решения. Ръководството проследява напредъка по училищните цели,	Училището изгражда система за събиране и анализ на данни, която включва надеждни инструменти за измерване на напредъка спрямо училищните цели. Данните се анализират регулярно и се споделят с ученици, родители и учители по разбираем начин. Ръководството отчита напредъка по училищните	Училището прилага систематична и прозрачна система за управление на качеството чрез събиране, анализ и споделяне на данни. Всички заинтересовани страни – учители, ученици, родители и партньори – участват в мониторинга, анализа и интерпретацията на данните. Ръководството	• Брой и честота на проучванията и фокус групите с ученици, учители и родители за мотивация, нужди и удовлетвореност. • Процент на учителите, учениците и родителите, включени в мониторинга и оценката на училищния напредък. • Брой вътрешни системи и инструменти за събиране и анализ на данни, включително анкети и самооценки. • Честота на актуализиране на данни в системи като НЕИСПУО и електронния дневник. • Брой публично представени отчети за напредъка по училищните цели и процент на заинтересовани страни, които ги намират за разбираеми.

		но споделянето на резултатите с ученици, родители и партньори е ограничено.	приоритети и го комуникира към заинтересованите страни чрез публично представени отчети.	създава ясна връзка между поставените цели, взетите решения и постигнатите резултати. Данните се използват ефективно за ранно предупреждение за рискове и информирано планиране.	• Брой срещи или събития, организирани за обсъждане на напредъка с ученици, родители и партньори. • Процент на учителите и персонала, които оценяват процесите на мониторинг като полезни и ефективни. • Брой училищни проучвания по ключови теми, включително физическата среда и извънкласните дейности.
Управление на училищните процеси	В училището липсва структурирана система за управление на процесите, което води до хаотично разпределение на задачите и ограничени действия за идентифициране на ключови предизвикателства. Не се поставят конкретни цели за напредъка в учебните и административните дейности, а изпълнението и резултатите рядко се проследяват	Училището започва да въвежда система за управление на процесите с дефинирани роли и отговорности, макар че все още не всички членове на екипа са запознати с нея. Някои основни предизвикателства в учебния и административния процес се идентифицират, като се създават първоначални планове за тяхното преодоляване. Напредъкът се проследява частично, но липсват достатъчно	Училището използва ясно дефинирана система за управление на процесите, в която всички членове на екипа са ангажирани и запознати със своите задачи и отговорности. Ключовите предизвикателства в различните училищни дейности са ясно идентифицирани, като се прилагат конкретни действия за подобрение. Напредъкът се проследява редовно и показва забележими резултати както в учебните, така и в	Училището поддържа напълно интегрирана система за управление на процесите, която обхваща идентифицирането и анализа на предизвикателствата, поставянето на ясни цели и систематичното проследяване на напредъка във всички училищни дейности. Членовете на екипа активно участват и предлагат подобрения, а всеки е ясно информиран за ролята си в постигането на училищните цели. Ръководството и	• Процент на учителите и служителите, които оценяват своето разбиране за предизвикателствата и тяхното въздействие върху училището. • Процент на изпълнените цели в учебните и административните планове на училището. • Процент на учителите и служителите, участващи в проследяването на напредъка и адаптирането на училищните процеси. • Процент на процесите, успешно завършени в зададения краен срок. • Процент на училищните процеси, които се управляват чрез общата система за управление на училището. • Процент на учителите и служителите, които изразяват удовлетвореност от системата за управление на училищните процеси

		данни за системни корекции.	административните дейности.	екипът оценяват въздействието на предприетите действия редовно, като резултатите показват значителен напредък в цялостната ефективност на училището.	
Управление на промяната и иновациите	В училището не се прилага политика за управление на промяната и липсват инициативи за иновации. Дейности, свързани с промяната, не се обсъждат или изследват, а участниците в образователния процес не са ангажирани с идеи за развитие. Организацията не прилага иновативни модели или практики, които да допринасят за повишаване на качеството на образованието.	Инициативи за иновации или промяна се инициират предимно от ръководството и отделни педагогически специалисти. Често липсва ясна комуникация, което води до съпротива от страна на някои участници в процеса. Въвеждането на иновативни методи и практики е епизодично и не проследява дългосрочния ефект. Училището започва да изследва нови идеи, но те не се мултиплицират или устойчиво прилагат.	Училището системно работи за въвеждане на иновации и управление на промяната. Дейностите се инициират и изпълняват с участието на различни заинтересовани страни – ученици, учители, родители и партньори. Проследяват се ефектите от прилаганите практики, а успешните примери се разпространяват и адаптират в други контексти. Организацията демонстрира устойчивост при	Училището прилага стратегически подход към управление на промяната и иновациите. Всички участници активно допринасят за въвеждането, адаптацията и устойчивостта на нови модели и практики. Иновациите са интегрирани в дългосрочния план за развитие, а процесите по управление на промяната включват обучение, прозрачност и обратна връзка. Училището проследява, анализира и мултиплицира успешни практики, които доказано	• Процент на учителите, участвали в обучения за управление на промяната и иновации. • Брой реализирани проекти и инициативи, свързани с иновации и промени. • Процент на учителите, учениците и родителите, включени в процесите на планиране и изпълнение на промени. • Брой приложени иновативни модели и практики, които са проследени и оценени за ефективност. • Честота на разпространение и мултиплициране на успешни практики в други училища или институции. • Процент на участниците, изразяващи удовлетвореност от процесите на управление на промяната и приложените иновации.

			прилагането на нововъведения и иновации.	повишават качеството на образованието и организационната култура.	
Включване и развитие на местната общност в учебния процес	Училището не разглежда местната общност като ресурс за учебния процес и няма установени партньорства или инициативи с местни организации и жители, които да подкрепят обучението на учениците.	Училището започва да създава връзки с местната общност чрез споделяне на информация и ресурси, но тези контакти са ограничени и рядко интегрирани в учебния процес. Опитите за взаимодействие са в начален етап, като включването на местни организации и жители е все още спорадично.	Местната общност става активен партньор на училището, като се осигурява сътрудничество с местни бизнеси и организации, които допринасят за учебния процес чрез гост-лектори, проекти и извънкласни дейности. Учениците редовно участват в различни инициативи с местната общност, което обогатява техните знания и опит.	Местната общност е напълно интегрирана в учебния процес, като училището играе водеща роля в доброволчески и образователни инициативи, насочени към местната общност. Учениците участват редовно в съвместни проекти и дейности с местни организации и жители, а представителите на общността оценяват партньорството като взаимно полезно и устойчиво.	• Брой новосъздадени партньорства с местни организации (бизнеси, НПО и др.), формални и неформални. • Процент на учениците, които участват в проекти или дейности с местната общност. • Брой съвместни инициативи и проекти, организирани между училището и местната общност. • Брой външни лектори от местната общност, включени в учебния процес. • Удовлетвореност на представителите на местната общност от партньорството с училището.
Активно взаимодействие и комуникация с други училища, институции и организации	Училището комуникира с външни институции, но най-често по външна инициатива.	Установени са контакти с други училища и организации, но комуникацията не е систематична.	Има активна комуникация и обмен на добри практики с други училища и институции на регионално и национално ниво.	Училището участва в международни образователни инициативи и изгражда трайни партньорства с външни организации.	• Брой партньорства с други училища, институции и организации. • Брой междуучилищни дейности. • Процент на учениците, включени в съвместни дейности с външни партньори.

Удовлетво-реност на родителите	Родителите смятат, че учителите не обръщат внимание на нуждите на учениците.	Родителите признават усилията на учителите, но има случаи на непоследователност в комуникацията с ученици и родители.	Учителите демонстрират прозрачност, честност и почтеност в комуникацията с ученици и родители, като активно търсят обратна връзка за подобряване на взаимодействието. Родителите се чувстват уважавани и информирани, а доверието към работата на учителите се увеличава значително.	Учителите и училището гарантират равен достъп на всички ученици до качествено образование и справедливи възможности за успех, като активно привличат родителите като партньори в образователния процес. Родителите изразяват висока удовлетвореност от ангажираността на учителите и са активно включени в училищните инициативи и събития, подкрепяйки дългосрочните цели на училището и успеха на учениците.	• Процент на родителите, които оценяват работата на учителите като удовлетворяваща или много удовлетворяваща. • Процент на участващите родители в училищния живот. • Процент на родители, посещаващи родителски срещи или училищни събития. • Процент на преместени ученици в други училища. • Ръст на записаните нови ученици
Ангажира-ност и отношение на учителите към работния процес	Учителите се чувстват стресирани и неразбрани.	Учителите са по-спокойни в професионалните си задължения, но липсва ясна подкрепа от ръководството.	Учителите осъзнават значението на своята работа и активно допринасят за развитието на училището.	Учителите идват на работа с мотивация и участват активно в допълнителни инициативи, подкрепящи училището.	• Процент на учителите, които посочват високо или много високо ниво на удовлетвореност от работната среда, ресурсите и подкрепата, предоставена от училищното ръководство. • Процент на учителите, които оценяват нивото си на стрес като високо или много високо.

					• Процент на учителите, които доброволно участват в извънкласни инициативи или училищни проекти. • Процент на учителите, които оценяват комуникацията с родители като ефективна. • Процент на млади учители (с опит до 5 години), които остават в училището за период от поне 3 години. • Средна възраст на учителския състав и промяна в тази стойност спрямо предходни години.
Самооценка на учителите и набелязване на сфери за развитие	Учителите не правят редовна самооценка на преподавателските си умения и рядко идентифицират нужда от подобрения в практиката си.	Учителите започват да правят самооценка, като поставят цели за развитие и дават предложения за подобрение на своето преподаване, но това все още не е систематизирано.	Учителите редовно провеждат самооценка и съставят планове за подобрение, основани на реални наблюдения и анализ на собствения си подход в класната стая.	Учителите активно търсят обратна връзка от учениците и включват тези данни в самооценката си, като редовно коригират преподавателските методи и планират усъвършенстване на своята практика на база получената обратна връзка.	• Брой проведени самооценки. • Процент учители, които активно търсят обратна връзка или самооценка като част от стремежа им за подобрение. • Брой конкретни мерки, които учителите предлагат за подобрение в своята работа или преподавателски подходи.
Сътрудничество и професионална комуникация в училищния екип	В училищния екип липсва устойчива култура на сътрудничество, а професионалната комуникация е ограничена. Конфликти и конкуренция между	Ръководството предприема мерки за насърчаване на сътрудничеството и управление на конфликти. Учителите започват да участват в процеса на вземане на решения, но ролите и	Ръководството осигурява време и ресурси за сътрудничество и подкрепя съществуващите форми на екипна работа. Учителите активно участват във	Училището е изградило устойчива култура на сътрудничество и професионална комуникация. Всички членове на училищния екип работят заедно в различни предметни	• Процент на учители и други членове на училищния екип, включени в планирането и изпълнението на училищни дейности. • Брой срещи или събития за вземане на решения с участието на училищния екип.

ПРОЕКТ

	учителите затрудняват екипната работа. Директорът взема важните решения самостоятелно, без участие на учителите, а професионалните дискусии са редки и несистематични.	отговорностите често остават неясни. Професионалната комуникация се случва спорадично и основно по инициатива на ръководството.	вземането на решения, ясно разпределят отговорности и споделят добри практики. Професионалната комуникация се развива чрез редовни срещи, обмен на опит и работа в професионални учебни общности.	области и класове, инициират интердисциплинарни проекти и активно участват във вземането на решения. Професионалните учебни общности играят ключова роля за споделянето на добри практики, развитието на нови инициативи и подобряването на учебния процес.	• Брой работещи професионални учебни общности (ПУО), допринасящи за училищния план за развитие. • Процент на учителите, участващи в ПУО. • Брой планирани и проведени срещи на ПУО. • Брой инициирани или реализирани дейности, свързани със сътрудничество и участие на екипа. • Брой открити уроци или интердисциплинарни уроци, реализирани между различни класове и етапи. • Процент на учители, които изразяват удовлетвореност от сътрудничеството и професионалната комуникация. • Брой споделени добри практики.
Ефективна вътрешна и външна квалифика-ция	Вътрешната квалификация не е систематизирана, а външната квалификация се планира изцяло от ръководството без активно участие на учителите в избора на подходящи теми и курсове.	Учителите започват да участват в организирани вътрешни квалификационни дейности, въпреки че те все още не се провеждат редовно. Ръководството позволява на учителите да избират външни квалификационни курсове, които	Вътрешната квалификация е редовна, организирана и води до видими резултати в преподаването, като учителите прилагат нови подходи и методи в класната стая. Учителите участват и във външни квалификационни курсове, съобразени с	Вътрешната квалификация се провежда системно и обхваща всички учители, които активно се включват в различни обучителни дейности. Външните квалификационни курсове също са съобразени с индивидуалните нужди на учителите, а приложението на	• Брой проведени вътрешни квалификации и тематични срещи. • Процент на учителите, удовлетворени от качеството и съдържанието на квалификационните дейности. • Процент на учителите, които прилагат наученото в своята практика. • Процент на учителите, които изразяват желание за участие в бъдещи квалификации. • Брой нови приложени практики вследствие на квалификационни дейности.

		отговарят на техните индивидуални нужди.	техните специфични нужди, и интегрират успешно наученото в своите практики, което обогатява учебния процес и повишава ангажираността на учениците.	наученото се проследява и измерва по отношение на неговото въздействие върху учебния процес. Анализът на резултатите показва значително подобрение в педагогическите практики и ефективността на преподаването, като учителите и ръководството редовно обсъждат и оценяват постигнатите резултати и начините за по-нататъшно усъвършенстване.	• Процент на учителите, които съобщават за конкретни подобрения в учебния процес..
Участие в национални и международ-ни проекти	Учителите не участват в национални и международни проекти и мрежи.	Учителите започват да се включват в проекти.	Учителите редовно участват в проекти и прилагат наученото в практиката.	Училището участва систематично в проекти и учителите са активни в професионалните мрежи.	• Процент на учителите, участващи в проекти. • Брой реализирани проекти в училището. • Брой иновативни практики, приложени в резултат на участие в проекти и мрежи.

ПРОЕКТ

3. Област „Институционална среда“

Образователната среда е основополагащ аспект за оценка на ефективността на училището. Тя включва крайните образователни резултати, развитието на ключови компетентности, ефективността на целодневната организация, безопасността, благополучието и приобщаващата култура на училището. В допълнение тя отразява как училището успява да създаде позитивна и стимулираща атмосфера за обучение и развитие, като насърчава уважението и доверието между всички членове на училищната общност. За постигането на устойчиви високи резултати е необходимо училището да прилага интегриран подход, който обединява педагогически практики, подкрепа и мониторинг.

Ключови въпроси:

- Как училището подпомага развитието на ключови компетентности у учениците, които да подпомогнат тяхното бъдещо личностно и професионално развитие?
- Как училището осигурява безопасна, приобщаваща и стимулираща среда, която да подкрепя личностното развитие и емоционалното благополучие на учениците?
- Как училището ангажира учениците, родителите и местната общност за създаването на позитивна култура и съвместно управление на училищната среда?

Критерий	Начално ниво	Първи стъпки към развитие	Видими резултати	Добра практика	Примерни индикатори
Стойност	**1**	**2**	**3**	**4**	

ПРОЕКТ

Превенция на дискриминация и агресия	Мерките за превенция на агресия и дискриминация не се прилагат систематично, а някои служители не разпознават и не реагират на прояви на дискриминация или агресия. Учениците не се чувстват сигурни и не са информирани за съществуващите механизми за справяне с тези случаи.	Училището започва да предприема частични мерки за превенция на дискриминация и агресия, но усилията не са достатъчно последователни и ефективни. Някои случаи на агресия и дискриминация се идентифицират, но липсва цялостен подход за справяне с тях. Учениците са информирани за съществуващите механизми, но доверието в тях остава ограничено.	Училището развива системен подход за справяне с дискриминационни и агресивни прояви, като всички членове на училищната общност са запознати с плана за превенция. Училището активно насърчава култура на уважение и приемане на различията, а случаите на агресия и дискриминация се обсъждат открито и се третират съгласно установените процедури. Учениците и персоналът се чувстват подкрепени и са готови да търсят съдействие при необходимост.	Училището е изградено като среда с ясно изразена нетърпимост към дискриминация и агресия. Ученици, учители и ръководство играят водеща роля в разпознаването и справянето с причините за агресивни и дискриминационни прояви, като предварително определените мерки се прилагат ефективно и последователно. Училищната култура се характеризира с взаимно уважение, открита комуникация и активни инициативи за насърчаване на толерантността и социалната отговорност.	● Процент на учениците, които се чувстват сигурни и защитени в училище. ● Процент на учениците, които имат доверие в училищния персонал за справяне с проблеми, свързани с агресия и дискриминация. ● Процент на учениците, които са информирани за наличните механизми за докладване на случаи на агресия и дискриминация. ● Процент на учениците, които могат да посочат поне един инструмент за справяне с агресия и тормоз. ● Процент на учителите и служителите, демонстриращи ангажираност към недискриминационни практики. ● Брой регистрирани и разрешени случаи на агресия и дискриминация за определен период. ● Процентно намаление или увеличение на случаите на агресия и дискриминация в сравнение с предишни периоди. ● Брой съвместни инициативи (между учители, ученици и/или родители), насърчаващи уважение, недискриминация и толерантност.

ПРОЕКТ

Обхващане на всички ученици в училищна възраст	Училището няма установена система за проследяване на отсъствия и за работа с ученици в риск от отпадане. Липсват координирани усилия за сътрудничество с община и външни организации.	Училището започва да идентифицира ученици в риск от отпадане и установява първоначални мерки за превенция. Сътрудничеството с местни организации и общини е в начален етап, но още не е систематично.	Училището има ясно установена система за проследяване на посещаемостта и работи активно със семейства и ученици в риск. Превенцията на отпадането е систематична и се прилага на ниво училищна политика. Има редовно сътрудничество с общински и външни организации.	Училището е въвело устойчива система за идентифициране на ученици в риск от отпадане, проследяване на техния напредък и активно сътрудничество с външни партньори (общини, медиатори и НПО). Изградена е култура на системна подкрепа, която обхваща учениците, техните семейства и общността.	● Процент на учениците, завършващи успешно съответната степен и етап. ● Процент на учениците, продължаващи образованието си в следващ етап. ● Динамика на отсъствията (извинени и неизвинени) на учениците в риск. ● Брой приложени мерки за работа с ученици в риск от отпадане и техните родители. ● Процент на семействата, които изразяват удовлетвореност от предоставената им подкрепа. ● Брой партньорства с външни организации и институции, насочени към предотвратяване на отпадането.
Ученическо лидерство и включване на родителите	Ученици и родители не участват активно в лидерски роли или в процеса на вземане на решения.	Учениците и родителите са информирани и започват да се включват в определени дейности.	Учениците и родителите активно инициират дейности, свързани с училищните приоритети, и участват в ученическо самоуправление.	Ученици и родители редовно инициират дейности и имат свободата и подкрепата да създават и управляват свои проекти, като се включват в процеса на вземане на решения.	● Брой дейности, инициирани и/или реализирани от ученици. ● Брой дейности, инициирани и/или реализирани от родители. ● Процент от училищния бюджет, насочен към дейности, инициирани от учители, ученици и родители. ● Процент на учениците удовлетворени от ученическото самоуправление.

ПРОЕКТ

Позитивна училищна среда	Училището не разполага със система за създаване на позитивна среда. Липсват етични правила, ясно дефинирани ценности и практики за емоционална подкрепа. Не се провеждат дейности за управление на конфликти, а участието на ученици, учители и родители в създаването на училищната култура е ограничено. Учениците не са запознати с училищните символи и ритуали.	В училището започват да се разработват правила и ценности за позитивна среда, но те не са създадени съвместно с участието на учениците и родителите. Провеждат се отделни дейности за превенция на конфликти, но без устойчиви резултати. Учениците са запознати с част от училищните символи и ритуали, но не се чувстват ангажирани с тях.	Училището систематично прилага мерки за създаване на позитивна училищна среда, включително разработване на Етичен кодекс, правила на паралелката и дейности за управление на конфликти. Учениците и учителите познават училищните символи и ритуали, като активно участват в тях. Провеждат се дейности за превенция на конфликти, които ангажират ученици, учители и родители с подкрепата на специалисти.	Училището е изградило култура на уважение, емоционална подкрепа и ангажираност. Етичният кодекс и правилата на паралелките са разработени съвместно с участието на ученици, учители и родители. Провеждат се регулярни дейности за укрепване на позитивната среда, включително инициативи за управление на конфликти и културни събития. Учениците активно участват в подготовката и реализацията на училищни символи и ритуали, които насърчават принадлежност и гордост.	● Наличие на Етичен кодекс, достъпен на видно място и публикуван на училищния уебсайт. ● Процент на класните стаи с разработени и поставени правила на паралелката. ● Брой и вид на проведените дейности за превенция и управление на конфликти. ● Процент на ученици, учители и родители, включени в дейности за подобряване на училищната среда. ● Брой училищни символи и ритуали, разработени и поддържани с участието на ученици и учители. ● Процент на ученици, изразили удовлетворение от позитивната училищна среда според резултати от анкети.

ПРОЕКТ

Учебни занимания и дейности извън училище	Учебните занимания и извънкласните дейности се провеждат почти изцяло в училище без ясна връзка с учебните цели.	Учениците имат достъп до извънкласни дейности като екскурзии и учебни практики, но липсва стратегическа връзка с учебните цели и приоритети.	Извънучилищните дейности започват да се обвързват с учебните цели, а ученици и учители ясно осъзнават ползата от тях.	Ученето извън училище е интегрирано в учебния процес, всяко излизане е част от по-голяма учебна цел, която подпомага развитието на учениците.	● Брой проведени уроци и посещения в културни и образователни институции (музеи, библиотеки, читалища). ● Процент на учениците, които оценяват извънучилищните дейности като полезни за тяхното обучение. ● Процент на учениците, участвали в стажове, ученически практики и други образователни програми.
Съвременна материално-техническа база и достъпна среда	Материалната база покрива само основните нужди, но е физически и морално остаряла, а достъпността за хора в неравностойно положение е изцяло ограничена. Учителите често осигуряват материали със собствени средства.	Учителите са частично обезпечени с нужните ресурси за ефективен учебен процес, но инфраструктурата е достъпна само до първия етаж на сградите. Интернетът се използва основно за административни цели, а обновяването на материалната база е минимално и не е част от цялостен план за развитие.	Училището разполага с обновена материална база, която напълно отговаря на нуждите на обучението и извънкласните дейности. Достъпността е осигурена във всички учебни помещения, а зоните за STEM и дигитални технологии са оборудвани с високоскоростен интернет и видеонаблюдение, осигуряващи сигурна и поддържана среда.	Материалната база е напълно съвременна и осигурява отлични условия за учене и развитие, като всички зони на сградата са напълно достъпни за хора в неравностойно положение. Училището разполага с оборудвани STEM центрове, зони за отдих и зони за учене на открито, осигурени са всички необходими ресурси за учебния процес без допълнителни разходи за родители. Училището поддържа план за устойчиво	● Процент от помещенията, които са снабдени с необходимите учебни материали и технологии. ● Процент от сградите и помещенията, които са достъпни за хора в неравностойно положение. ● Годишни инвестиции в материалната база и оборудване. ● Брой съвременно оборудвани кабинети, специализирани лаборатории и STEM центрове. ● Годишни разходи за материали и оборудване. ● Годишни средства за поддръжка и ремонт. ● Процент от класните стаи и коридорите с вътрешно озеленяване и декорации. ● Процент на учители и ученици, които използват класни стаи на открито.

				обновяване на материалната база и активно ангажира цялата общност в поддръжката на средата.	● Процент на учителите, удовлетворени от материалните условия за работа. ● Процент на учениците, удовлетворени от материалните условия за учене и отдих. ● Процент на родителите, удовлетворени от материалните условия в училището. ● Процент на учители и ученици, удовлетворени от чистотата и поддръжката на санитарните възли. ● Процент на учители и ученици, удовлетворени от наличието и състоянието на зоните за почивка, игра и рекреация.
Зелени технологии и устойчиво развитие	В сградите липсват зелени технологии и системи за енергийна ефективност, а отоплението и вентилацията не отговарят на съвременните енергийни стандарти. Няма инициативи за устойчиво развитие, рециклиране или оптимизиране на ресурсите.	Училището започва да прилага зелени технологии чрез частични мерки за енергийна ефективност след енергийно обследване. Провеждат се начални инициативи за устойчиво развитие, като фокусът е върху намаляване на енергийните разходи и първи стъпки за рециклиране и	Училището редовно прилага устойчиви практики и зелени технологии, като значително подобрява енергийната ефективност. Инициативите за устойчиво развитие са добре организирани и включват участие на ученици и персонал. Част от енергийните нужди се покриват от възобновяеми източници, а	Училището използва напълно интегрирани зелени технологии и системи за отопление и вентилация с възобновяеми източници на енергия, което осигурява постоянен микроклимат с минимален въглероден отпечатък. Културата на устойчиво развитие е дълбоко залегнала	● Годишен разход на електроенергия и топлинна енергия. ● Процент на използване на възобновяеми източници на енергия. ● Обем на отпадъци и процент рециклирани материали. ● Брой инициативи за устойчиво развитие, включително обучения за опазване на околната среда. ● Параметри на микроклимата в сградата (температура, вентилация, качество на въздуха).

		ресурсна отговорност.	ресурсите се управляват отговорно.	в дейностите на училището и се подкрепя чрез редовни инициативи за рециклиране, опазване на околната среда и разумно използване на ресурсите. Училището служи като пример за ресурсна отговорност и екологична осведоменост.	

ПРОЕКТ